

שמא יהודה פרידמן

לתורתם של תנאים

אסופת מחקרים מתודולוגיים ועיוניים

מוסד ביאליק . ירושלים

תוכן העניינים

הקדמה

ט

שער א: יחסי משנה ותוספתא

- 3 מהות התוספתא ביחסה למשנה
- תוספתא עתיקתא: ליחס מקבילות המשנה והתוספתא [א] –
- 81 כל כתבי הקדש (שבת טז, א)
- תוספתא עתיקתא: ליחס מקבילות המשנה והתוספתא [ב] –
- 109 מעשה ברכן גמליאל וזקנים
- 122 ראשוניותה של התוספתא כלפי המשנה בהלכות מקבילות
- 129 מקבילות המשנה והתוספתא
- 140 מציאות ברשות הרבים

שער ב: הברייתות בתלמוד הבבלי

- 149 הברייתות בתלמוד הבבלי ויחסן למקבילותיהן שבתוספתא
- 195 מקבילות של עריכה בספרות התלמודית
- 218 שני ענייני חנוכה בסכוליון של מגילת תענית
- 258 המהדרין מן המהדרין
- 266 לאופיין של הברייתות בתלמוד הבבלי: "בן תימא" ו"בן דורתי"

שער ג: מינוח ולשון

- 353 "קלעני מראשי, קלעני מזרועי" (סנהדרין ו, ה)
- 365 "ואי זהו קיומו": זוטא לתורת השטרות התלמודיים
- 376 המונח "או כלך לדרך זו" ושימושו במדרשי התנאים

שער ד: עיוני הלכה ואגדה באספקלריית ההתפתחות הספרותית

- 395 תחילתו של ר' עקיבא – גלגולי אגדות וגלגולי גלגוליהן
"לא הרגו נהרגין, הרגו אין נהרגין" (בבלי מכות ה ע"ב):
428 מִשְׁפָּח או מִשְׁפָּט?
455 דין האשה ושני בעליה בהלכה התלמודית ובחוקי המזרח הקדום

- 478 קיצורים ביבליוגרפיים
503 רשימת המקומות שפרקי הספר נדפסו בהם לראשונה
505 מפתח המקורות
523 מפתח נושאים
529 מפתח אישים
533 מפתח מילים וכיטויים

Shamma Friedman

STUDIES IN TANNAITIC LITERATURE

Methodology, Terminology
and Content

The Bialik Institute, Jerusalem

Table of Contents

Foreword

Part I – Mishna and Tosefta

The Nature of the Tosefta in Relation to the Mishna	3
Mishna and Tosefta Parallels [1] – Shabbat 16:1	81
Mishna and Tosefta Parallels [2] – Rabban Gamliel and the Sages	109
The Primacy of Tosefta to Mishna in Synoptic Parallels	122
The Nature of Mishna/Tosefta Parallels	129
Found Objects in the Public Domain	140

Part II – Baraitot in the Babylonian Talmud

The <i>Baraitot</i> in the Babylonian Talmud and their Parallels in the Tosefta	149
Separate but not Equal – Uncovering Literary Dependencies in the Talmudic Corpus	195
Hanukkah in the Scholion of Megillat Ta'anit	218
<i>M'hadrin min ha-m'hadrin</i>	258
<i>Baraitot</i> in the Babylonian Talmud: the case of 'ben Tema' and 'ben Dortai'	266

Part III – Terminology and Language

<i>Qal'eni meroši, qal'eni mizzro'i</i> (Sanh. 6, 5)	353
<i>Qiyyum</i> (<i>Tosefta Bava Batra</i> 11, 4)	365
The Term או כלך לדרך זו and its Usages in the Tannaitic Midrashim	376

Part IV – Developmental Studies in Halakha and Aggada

A Good Story Deserves Retelling – The Unfolding of the Akiva Legend	395

‘If they have not Slain they are Slain; but if they have Slain they are not Slain’ (Makkot 5b): Tradition or Transition?	428
The Case of the Woman with Two Husbands in Talmudic and Ancient Near Eastern Law	455
Bibliographic Abbreviations	478
First Published	503
Passage Index	505
Subject Index	523
Index of Persons	529
Index of Words and Expressions	533